
Dokument s plenarne sjednice

B9-0509/2022

21.11.2022

PRIJEDLOG REZOLUCIJE

podnesen slijedom izjave Komisije

u skladu s člankom 132. stavkom 2. Poslovnika

o zaštiti stočarstva i velikih zvijeri u Europi
(2022/2952(RSP))

Ulrike Müller, Róza Thun und Hohenstein
u ime Kluba zastupnika Renew

Rezolucija Europskog parlamenta o zaštiti stočarstva i velikih zvijeri u Europi (2022/2952(RSP))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir izjavu Komisije od 23. studenoga 2022. o zaštiti stoke i velikih zvijeri u Europi,
  - uzimajući u obzir članak 132. stavak 2. Poslovnika,
- A. budući da su zakonodavne mjere, kao što je Direktiva EU-a o staništima¹, i međunarodni ugovori, kao što je Konvencija o zaštiti europskih divljih vrsta i prirodnih staništa (Bernska konvencija), pridonijeli oporavku velikih zvijeri, među ostalim sivih vukova, smeđih medvjeda, euroazijskih risova i gorskih kuna; budući da je u kontinentalnoj Europi 2012.² bilo 9000 euroazijskih risova, 17 000 smeđih medvjeda, 1250 gorskih kuna i 12 000 vukova; budući da se prema procjeni provedenoj 2018.³ u posljednjih deset godina znatno povećao broj vukova (na 17 000), dok su brojke za druge vrste ostale slične; budući da je Međunarodna unija za očuvanje prirode (IUCN) svrstala tri od devet populacija vukova, tri od deset populacija smeđih medvjeda i tri od jedanaest populacija euroazijskih risova u Europi u najmanje zabrinjavajuću skupinu; budući da su obje populacije gorskih kuna u Europi i iberijski risovi i dalje ugroženi;
- B. budući da su populacije velikih zvijeri u Europi većinom prekogranične; budući da pojedinačne populacije mogu biti nastanjene na velikim geografskim područjima u različitim zemljama unutar i izvan EU-a, što dovodi do situacija u kojima se za istu populaciju u jednoj regiji može smatrati da je u povoljnom stanju očuvanosti, dok se u susjednoj regiji može smatrati da joj je potrebna stroga zaštita; budući da je potrebno primijeniti znanstveno utemeljen pristup i koordinirano pratiti stanje u svim državama članicama;
- C. budući da se metode praćenja razlikuju među državama članicama EU-a, što dovodi do heterogene kvalitete i količine podataka o brojnosti populacija velikih zvijeri⁴, čime se znatno otežavaju usporedivost i standardizacija podataka i njihovo tumačenje;
- D. budući da je između 1992. i 2019. na projekte za mjere ublažavanja štete za velike zvijeri u okviru programa LIFE potrošeno prosječno 3,6 milijuna EUR godišnje i da je dodijeljeno dodatnih 36 milijuna EUR za tekuće projekte kojima se pružaju smjernice specifične za kontekst o učinkovitosti mjera ublažavanja kao što su električne ograde, aktivno stočarstvo i stočarski psi u mnogim različitim regijama EU-a; budući da su

---

¹ Direktiva Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore (SL L 206, 22.7.1992., str. 7.)

² Chapron, G., i sur., „Recovery of large carnivores in Europe’s modern human-dominated landscapes” (Oporavak velikih zvijeri u suvremenim krajobrazima u kojima prevladavaju ljudi), *Science*, svezak 346, 2014., https://www.researchgate.net/publication/269709443_Recovery_of_large_carnivores_in_Europe%27s_modern_human-dominated_landscapes

³ <https://www.iucnredlist.org/species/3746/144226239#assessment-information>

⁴ Na primjer, <https://www.iucnredlist.org/species/pdf/144226239/attachment>

standardi za mjerenje i izvješćivanje o učinkovitosti ipak općenito bili relativno niski, što otežava procjenu njihova uspjeha⁵; budući da postoji potreba za dodatnim projektima u regijama i za vrste velikih zvjeri za koje još nisu donesene mjere;

- E. budući da su domaće životinje, osobito one na pašnjacima i u otvorenoj ispaši, izložene većem riziku od napada grabežljivaca (ovisno o uspostavljenim mjerama i njihovoj učinkovitosti) zbog sve veće prisutnosti velikih zvjeri, posebno u planinskim i rijetko naseljenim regijama u kojima je potrebna ispaša kako bi se očuvala ta prioritarna staništa; budući da bi i u gusto naseljenim područjima s malim brojem vrsta koje su prirodni plijen velikih zvjeri mogao postojati veći rizik za domaće životinje;
- F. budući da se stav javnosti o velikim zvijerima znatno razlikuje među zemljama i interesnim skupinama, osobito u regijama u kojima velike zvjeri već dulje nisu prisutne; budući da zbog straha od napada i nedovoljne potpore nadležnih tijela u izbjegavanju štete može doći do nezakonitog ubijanja zaštićenih vrsta;
- G. budući da su sektori ovčarstva i kozarstva, koji su najosjetljiviji na napade velikih zvjeri, već nekoliko desetljeća pod ekonomskim pritiskom zbog širih socioekonomskih razloga; budući da taj osjetljiv sektor može pružiti dodanu vrijednost za okoliš ekstenzivnom ispašom jer tako pridonosi održavanju bioraznolikosti u otvorenim krajobrazima u mnogim područjima s prirodnim ograničenjima ili niskom plodnošću, kao što su alpski pašnjaci, te pomaže u borbi protiv pojava kao što su erozija tla i šumski požari;
- H. budući da se tradicionalni alpski pašnjaci i sustavi livada za ispašu sve više napuštaju zbog ekoloških, poljoprivrednih i socioekonomskih problema; budući da problemi povezani s poljoprivredom u neposrednoj blizini velikih zvjeri mogu dovesti do sukoba ciljeva zaštite vrsta velikih zvjeri s jedne strane i zaštite bioraznolikosti pašnjaka s druge strane;
- I. budući da su projektima u okviru programa LIFE u nekim regijama EU-a kao uspješne metode za smanjenje štete koju uzrokuju velike zvjeri prijavljene preventivne mjere za izbjegavanje sukoba među supostojećim vrstama; budući da bi na učinkovitost tih mjera ipak mogle utjecati geografske okolnosti i lokalni uvjeti; budući da te mjere mogu dovesti do povećanja troškova rada i nerazmjernih troškova za poljoprivrednike, osobito u regijama u kojima se velike zvjeri vraćaju ili šire, a mogu imati i znatan utjecaj na krajobraz; budući da se isplate naknada, koje su uređene na nacionalnoj razini, razlikuju unutar EU-a i da se njima ne postiže uvijek potpuna nadoknada pretrpljene štete;
- J. budući da gubitak i ozljede domaćih životinja zbog napada velikih zvjeri uzrokuju ne samo ekonomsku štetu poljoprivrednicima i uzgajivačima, nego i znatne emocionalne posljedice za njihove vlasnike;
- K. budući da se tradicionalne stočarske prakse s visokom razinom zaštite stoke od grabežljivaca, kao što su prakse koje uključuju pastire, stočarske pse i oporavak noću kako bi se osigurao izravan i kontinuiran nadzor stoke, u Europi već stoljećima primjenjuju, ali su postupno napuštene zbog mnogo manjeg broja napada grabežljivaca; budući da zbog prenamjene zemljišta s multifunkcionalnijim pristupom u poljoprivrednim područjima i sve veće važnosti turizma i trenutačnog socioekonomskog

---

⁵ <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2351989421003656>

pritiska na poljoprivredu EU-a, kao i velikog smanjenja broja poljoprivrednika i ispodprosječnih plaća u tom sektoru, u nekim regijama može biti teško u potpunosti se vratiti tim starim praksama u velikim razmjerima, osobito bez javne potpore; naglašava da će biti potrebna inovativna rješenja kako bi se suvremena poljoprivreda prilagodila prisutnosti vukova;

- L. budući da je potrebno pronaći konstruktivan način supostojanja velikih zvijeri i stočarstva koji bi omogućio da se stanje očuvanosti velikih zvijeri nastavi povoljno razvijati, a da se pritom poljoprivrednicima pruže alati i dostatna financijska sredstva za suzbijanje i sprečavanje napada na životinje iz uzgoja; budući da će biti potrebne daljnje rasprave dionika i poljoprivrednika u područjima u kojima su velike zvijeri odsutne već desetljećima te će biti potreban dodatan trud u razmjeni najboljih praksi kako bi se podržala primjena preventivnih mjera i omogućio pristup financiranju; budući da povećana prisutnost velikih zvijeri može pozitivno utjecati na funkcioniranje i otpornost ekosustava, očuvanje bioraznolikosti i ekološke procese jer, među ostalim, pridonosi regulaciji populacija divljih kopitara i papkara; ističe i da prisutnost velikih zvijeri, osobito u nacionalnim parkovima, pridonosi rekreacijskoj vrijednosti šuma i sve većem turizmu u prirodi⁶;
1. naglašava da bi u nekim slučajevima moglo biti potrebno upravljanje kako bi se osigurao uravnotežen razvoj svih vrsta i ekosustava; pozdravlja pozitivne rezultate politika u području bioraznolikosti u pogledu obnove vrsta velikih zvijeri u EU-u; ističe da je potrebno prepoznati da takve promjene u brojnosti populacija određenih vrsta mogu dovesti do okolišnih, poljoprivrednih i socioekonomskih problema, ali i prilika; uviđa da je sadržaj članka 2. stavka 3. Direktive o staništima već dovoljno fleksibilan za bavljenje tim sinergijama i kompromisima te ga smatra svrsishodnim;
  2. poziva Komisiju da redovito ocjenjuje napredak u postizanju povoljnog stanja očuvanosti vrsta na razini biogeografskih regija i populacija širom EU-a kako bi se procijenilo širenje velikih zvijeri na temelju znanstvenih dokaza, uzimajući u obzir visoku prekograničnu mobilnost vrsta; uviđa da se stanje očuvanosti različitih populacija iste vrste može razlikovati među regijama i da na stanje očuvanosti neke populacije može utjecati stanje susjednih populacija; poziva Komisiju i države članice da dodatno pojačaju prekograničnu suradnju i razvoj prekograničnih planova upravljanja koji se podudaraju s biogeografskim regijama i/ili brojnosti populacija; poziva Komisiju da izdvoji sredstva za studije o bioraznolikosti, primjerice u okviru programa Obzor Europa, kojima je cilj ažuriranje karata raspodjele i gustoće velikih zvijeri; smatra da bi se te studije trebale provoditi na relevantnim lokacijama širom Europe kako bi se dobile točne procjene;
  3. naglašava da je dobro praćenje osnovni preduvjet za uspješno upravljanje velikim zvijerima i da bi ono trebalo uključivati ne samo praćenje područja na kojem se nalaze velike zvijeri i njihove brojnosti, nego i praćenje trendova u pojavljivanju štete, prostornim žarišnim točkama i učinkovitosti programa za ublažavanje štete (uključujući naknade i prevenciju); poziva Komisiju da osigura da države članice primjenjuju odgovarajuće metode praćenja za sve vrste velikih zvijeri i povezanu štetu koje će omogućiti prikupljanje visokokvalitetnih, usporedivih i standardiziranih podataka za

---

6

https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/carnivores/case_studies.htm#Innovative%20Financing)

učinkovitu procjenu brojnosti populacija i učinkovitosti politika ublažavanja štete; ističe da je potrebno razmotriti opcije kako bi se u postupcima praćenja u većoj mjeri moglo uzeti u obzir prekogranično kretanje velikih zvjeri, uključujući ono preko granica s trećim zemljama; ističe da bi prikupljanje i analizu podataka trebalo provoditi samo jedno tijelo EU-a; poziva na to da se rezultati praćenja i korištena metodologija pravodobno i transparentno stave na raspolaganje javnosti;

4. naglašava važnost poboljšanja nadzora zdravlja divljih vrsta i uviđa pozitivne učinke koje vukovi mogu imati na zdravlje cijelog ekosustava; poziva na donošenje standardizirane politike za utvrđivanje hibrida i transparentan pristup, uključujući opću prekograničnu razmjenu uzoraka DNK-a vukova među istraživačkim ustanovama;
5. poziva Komisiju i države članice da pomognu regijama suočenima sa sve većim sukobima u pogledu supostojanja da razjasne kako na odgovarajući i odgovoran način iskoristiti fleksibilnost koja već postoji u skladu s člankom 16. stavkom 1. Direktive o staništima; poziva Komisiju da razjasni postojeće smjernice o strogoj zaštiti vrsta u odnosu na tumačenje obveza koje proizlaze iz članaka 12. i 16. Direktive o staništima s obzirom na povećanje populacija velikih zvjeri i sve veće sukobe u pogledu supostojanja; istodobno potiče države članice da bolje iskoriste postojeće smjernice i da poduzmu djelotvorne mjere kako bi spriječile, ublažile i nadoknadile štetu koju uzrokuju velike zvjeri; ističe da bi pritom trebalo uzeti u obzir raznolikost Europske unije i da bi te mjere trebalo razvijati u bliskoj suradnji s državama članicama, regijama i dionicima kako bi se osigurao pristup upravljanju na razini biogeografskih regija i populacija u državama članicama;
6. poziva države članice da osiguraju da primjena odstupanja za kontrolu velikih zvjeri, uključujući medvjede, bude jasno odvojena od lovačke aktivnosti; naglašava da se sustav odstupanja ne može usporediti sa sustavom koji se temelji na lovnim kvotama i u kojem nisu postavljeni jasni ciljevi u pogledu broja intervencija, osobito ako nisu iscrpljena alternativna rješenja i preventivne mjere te ako se ne mogu utvrditi učinci njegove provedbe;
7. poziva Komisiju, države članice, regionalne i lokalne vlasti i sve relevantne dionike da promiču načine i sredstva da se na najmanju moguću mjeru svedu sukobi između ljudskih interesa i prisutnosti velikih zvjeri i, kad god je to moguće, pronađu rješenja za njih kroz razmjenu znanja i zajednički rad na otvoren i konstruktivan način te uz uzajamno poštovanje;
8. kao odgovor na zabrinutost poljoprivrednika i građana poziva Komisiju i države članice da provedu jasne informativne kampanje i poboljšaju prekograničnu suradnju i znanje o supostojanju ljudi i velikih zvjeri u Europi;
9. poziva Komisiju da provede procjenu učinka sve veće prisutnosti velikih zvjeri u Europi na održivost stočarstva, bioraznolikost, ruralne zajednice i ruralni turizam, uključujući generacijsku obnovu u poljoprivredi, u kontekstu socioekonomskih čimbenika koji utječu na održivost stočarstva; naglašava da bi mehanizmi isplate naknada trebali biti osmišljeni tako da stočarstvo i prisutnost velikih zvjeri ne dovode do gubitka dobiti za poljoprivrednike; nadalje naglašava da zaštitne mjere ne bi trebale biti nerazmjerno skupe;

10. poziva Komisiju i države članice da ocijene učinak koji bi napadi velikih zvjერი mogli imati na dobrobit životinja, uključujući ozljede, gubitak ploda, smanjenu plodnost, gubitak životinja, gubitak cjelovitosti stada i smrt stočarskih i lovačkih pasa, kao i učinak na prihode poljoprivrednika te veće troškove rada i materijala, uzimajući u obzir i jesu li provedene preventivne mjere i koliko su bile učinkovite;
11. poziva Komisiju i države članice da razviju pouzdanu i sveobuhvatnu procjenu svih relevantnih prijetnji i pritisaka za sve vrste velikih zvjერი i njihova staništa na europskoj razini i u svakoj državi članici, bilo zbog prirodnih uzroka ili čimbenika izazvanih ljudskim djelovanjem, kao što su nezakonito ubijanje (krivolov), slučajno hvatanje i ubijanje ili smanjenje veličine ili kvalitete njihovih staništa; poziva države članice i Komisiju da usto mapiraju prioritetna područja povezanosti za populacije velikih zvjერი te da utvrde najvažnije ekološke koridore, prepreke širenju, cestovne dionice s velikim stopama smrtnosti i druga važna obilježja krajobraza koja su povezana s rascjepkanošću staništa velikih zvjერი kako bi se ta rascjepkanost izbjegla;
12. naglašava da su stočarska gospodarstva u alpskoj biogeografskoj regiji i drugim planinskim područjima posebno izložena riziku od napada vukova, koji su sve češći; ističe da su gospodarstva u tim regijama često mala i suočena s visokim dodatnim troškovima, iako imaju važnu ulogu u očuvanju planinskih krajobraza i bioraznolikosti u nekim nepristupačnim regijama u kojima su veliki divlji biljojedi nestali ili još nisu ponovno nastanjeni, s obzirom na to sa su prirodno troškovno učinkovito sredstvo za sprečavanje i ublažavanje pojava kao što su erozija tla i šumski požari; ističe da je u skladu s Direktivom o staništima posebno važno očuvati područja kao što su travnjaci tvrdače *Nardus* bogati vrstama na silikatnoj podlozi u brdskom pojasu te planinski i pretplaninski vapnenački travnjaci; ističe da je jedan od ključnih čimbenika za očuvanje tih područja ekstenzivna ispaša, na primjer ispaša goveda i konja ili vođena ispaša ovaca; napominje da povećanje populacija velikih zvjერი u kombinaciji s neizvedivosti zaštitnih mjera na ekstremnim topografskim područjima, kao što su planinska i rijetko naseljena područja, može dovesti do postupnog napuštanja ispaše; poziva Komisiju da konkretnim rješenjima zaštiti i očuva tradicionalne poljoprivredne prakse, kao što su nomadsko stočarstvo, model poljoprivredne ispaše, praksa sezonske ispaše koju priznaje UNESCO i način života pastoralnih stočara; uviđa da neke od tih praksi mogu biti obuhvaćene predloženim popisom poljoprivrednih praksi koje se mogu financirati iz ekoshema;
13. poziva Komisiju i države članice da prepoznaju da trenutačno dostupne preventivne mjere, kao što su ograde i stočarski psi, koje su uspješne u nekim regijama EU-a, mogu predstavljati dodatno financijsko i radno opterećenje za poljoprivrednike, da nisu uvijek financirane sredstvima EU-a ili nacionalnim sredstvima te da se njihov stupanj učinkovitosti i djelotvornosti razlikuje ovisno o lokalnim uvjetima; stoga naglašava da bi financijska potpora za preventivne mjere trebala biti popraćena savjetodavnom potporom uzgajivačima stoke kako bi se osigurala sveobuhvatna i pravovremena provedba tih mjera; ističe da je pri provedbi preventivnih mjera i razmatranju odstupanja potrebno uzeti u obzir prirodu terena, geografske uvjete, povijest supostojanja s velikim zvjերima i druge prevladavajuće čimbenike, kao što je turizam, koji je često ključan za dotična područja; poziva Komisiju i države članice da u slučajevima širenja populacija velikih zvjერი prepoznaju važnost proaktivne izrade i provedbe strategija ublažavanja u skladu s Direktivom o staništima na temelju znanstvenih dokaza;

14. poziva Komisiju i države članice da znanstveno utvrde i podupiru najbolje moguće preventivne mjere za smanjenje broja napada velikih zvijeri i štete od napada na stoku, uzimajući u obzir regionalna i lokalna obilježja država članica, te da podrže poljoprivrednike u podnošenju zahtjeva za te preventivne mjere; poziva Komisiju da utvrdi odgovarajuće zahtjeve za mjerenje učinkovitosti i izvješćivanje o njoj kad je riječ o mjerama za ublažavanje štete ispitanima u okviru projekata koje je financirao EU, na primjer u okviru programa LIFE, te da pritom da prednost objektivnim i kvantitativnim metodama procjene i izbjegava nerazmjerna administrativna opterećenja koja bi mogla odvratiti kandidate od prijave; nadalje, poziva na procjenu učinka provedbe metoda aktivnog upravljanja;
15. poziva države članice da izrade i provedu sveobuhvatne akcijske planove za vrste ili planove očuvanja i/ili upravljanja ako oni već ne postoje; napominje da bi pri planiranju upravljanja trebalo uzeti u obzir gustoću naseljenosti ljudima, krajobrazne strukture, stočarstvo, stanje očuvanosti, druge relevantne ljudske aktivnosti i populacije divljih kopitara i papkara;
16. poziva Komisiju i države članice da utvrde primjerene i dugoročne mogućnosti financiranja za odgovarajuće preventivne mjere i odgovarajuću naknadu poljoprivrednicima ne samo za pretrpljene gubitke i troškove napada velikih zvijeri nego i za provedene mjere ublažavanja kako bi se osiguralo supostojanje velikih zvijeri i održive prakse stočarstva; poziva Komisiju da prizna da sve veći broj napada velikih zvijeri znači da se povećavaju i sredstva namijenjena zaštiti domaćih životinja i isplate naknada; smatra da se naknada isplaćena uzgajivačima stoke nakon napada razlikuje među državama članicama; poziva Komisiju na to da razmotri izmjenu svojih smjernica za poljoprivredu prema kojima se naknada štete koju su prouzročili veliki grabežljivci smatra državnim potporom jer gubici koje su uzgajivači pretrpjeli nisu povezani s njihovom poljoprivrednom djelatnosti;
17. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji.